

MATTHÆUS 1,1-17

JESU SLÆGTSBOG

V1 Jesu Kristi, Davids søns, Abrahams søns slægtsbog:

V2 Abraham avlede Isaak,

og Isaak avlede Jakob,

og Jakob avlede Judas og hans brødre,

V3 og Judas avlede Fares og Zara med Tamar,

og Fares avlede Hesrom,

og Hesrom avlede Aram,

V4 og Aram avlede Aminadab,

og Aminadab avlede Na'asson,

og Na'asson avlede Salmon,

V5 og Salmon avlede Boes med Rakab,

og Boes avlede Jobed med Ruth,

og Jobed avlede Jessai,

V6 og Jessai avlede kong David,

og David avlede Salomon med Urias' hustru,

V7 og Salomon avlede Roboam,

og Roboam avlede Abia,

og Abia avlede Asaf,

V8 og Asaf avlede Josafat,

og Josafat avlede Joram,

og Joram avlede Osias,

V9 og Osias avlede Joatam,

og Joatam avlede Akas,

og Akas avlede Ezekias,

V10 og Ezekias avlede Manasse,

og Manasse avlede Amos,

og Amos avlede Josias,

V11 og Josias avlede Jekonias og hans brødre under eksilet i Babylon,

V12 og efter eksilet i Babylon avlede Jekonias Salatiel,

og Salatiel avlede Zorobabel,

V13 og Zorobabel avlede Abioud,

og Abioud avlede Eliakim,

og Eliakim avlede Asor,

V14 og Asor avlede Zadok,

og Zadok avlede Akim,

og Akim avlede Eliud,

V15 og Eliud avlede Eleasar,

og Eleasar avlede Mathas,

og Mathas avlede Jakob,

V16 og Jakob avlede Josef, Marias mand,

af hende fødtes Jesus, som kaldes Kristus.

V17 Således er alle generationerne fra Abraham til David fjorten,

og fra David til eksilet i Babylon fjorten,

og fra eksilet i Babylon til Kristus fjorten.

Indledning

Matthæusevangeliet er skrevet o 80¹. Målgruppen er de kristne kirker i Galilæa, Syrien, Libanon m.fl. Disse kirker bestod af konverterede jøder og ikke-jøder. Der er tvivl, om forfatteren er apostlen Matthæus; men alt peger på, at forfatteren har en jødisk baggrund. Hele evangeliets teologi drejer sig om forholdet mellem kristendommen og jødedommen efter Jerusalems ødelæggelse år 70. Joachim Gnilka peger meget tankevækkende på 13,52², hvor evangelisten omtaler skriftkloge, der er blevet Jesu disciple, og derfor kan undervise (de kristne) i Skriften. Dette vers afslutter en længere fremstilling af Jesu lære (kap. 13). Jesus spørger til slut sine disciple: *"har I fattet alt dette? Og de svarer: Ja"* (V51). På denne baggrund nævner evangelisten så de kristne skriftkloge: *"Og han sagde til dem: Derfor er enhver skriftklog, der er blevet discipel i Himlenes rige ligesom en husfar, der tager nyt og gammelt frem af sit forråd"* (V52). Gnilka siger, at dette vers kunne være 'evangelistens selvportræt'. En meget tankevækkende hypotese! Vi skal være opmærksomme på, at Matthæusevangelium klart fremstår som et dokument med autoritet, et læreskrift. Det er ikke en "privat" person, der har skrevet det³, men det kunne så netop være en konverteret jødisk skriftklog, der havde fået læremæssig autoritet i kirken. Det giver mening til V52.

I denne forbindelse skal også Paulus nævnes. Han var jo om nogen en højt uddannet jødisk skriftklog; men jeg vil også i denne forbindelse nævne den anonyme forfatter til hebræerbrevet. Det er helt sikkert, at han må have været en jødisk skriftklog, som i sin skrivelse med stor kompetence viser den teologiske forskel mellem den aktuelle jødedom og kristendommen. Hebræerbrevet kan kun forstås, når man tænker, at det primært er skrevet til de omvendte jødiske præster og skriftkloge i Jerusalem⁴.

Endelig skal også Barnabas nævnes som en af de konverterede 'skriftkloge', dog ikke som den mulige forfatter til Matthæusevangeliet. Han var levit (jødisk gejstlig) og stammede fra Cypern. Han tilhørte modermenigheden i Jerusalem lige fra begyndelsen. Det var ham, der tog sig af Paulus efter hans omvendelse og også ledsagede ham på missionsrejserne. Menigheden i Jerusalem sendte ham officielt (som apostel) til Antiokia for at grundlægge kirken dér (AG 11,22-24). Jeg nævner disse kendsgerninger, fordi de sætter evangelierne og andre nytestamentlige tekster i relief.

Som afslutning på denne korte omtale af de 'skriftkloge' kristne, må jeg nævne situationen i Antiokia som beskrevet af Lukas i AG: *"Men der var i Antiokia i den derværende kirke profeter og lærere og Barnabas og Simeon kaldet Niger og Lukios fra Kyrene og Manaen, der var vokset op sammen med tetraken Herodes, og Saulus"* (13,1)⁵.

1 Se Joachim Gnilka, Das Matthäusevangelium II s. 513-520.

2 Jfr. Gnilka s. 516).

3 Nutidige bibelforskere sætter ofte spørgsmålstegn ved vore hidtidige opfattelser af Bibelen. Det er dog vigtigt, at vi fastholder, at de bibelske tekster har autoritet, altså ikke er opbyggelige private skrifter. De blev modtaget af oldkirken, fordi de have apostolsk "stempel". Derfor forstår vi dem som 'Guds ord' til os.

4 Jeg foreslår, at det var Silas (Silvanus), der var forfatteren. Han tilhørte de ledende i Jerusalem og bliver Paulus' ledsager (AG 15.34+40). Det er også ham, der har bistået Peter med at skrive hans første brev (5,12).

5 Jeg har nærlæst denne tekst og oversat den så nøjagtigt som mulig. Teksten synes at antyde, at foruden de nævnte personer var der en større gruppe af profeter og lærere. Det tegner et billede af den første dattermenighed, Antiokia, som skulle være udgangspunktet for Barnabas' og Paulus' missionsrejser og derfor blive en modermenighed. De 'skriftkloge' (sammen med profeterne) havde en ledende funktion i menigheden. Man kunne vove den hypotese, at forfatteren til vort evangelium var en af disse skriftkloge. I hvert fald kunne de 'skriftkloge' i Antiokia kun være jøde-kristne; så langt var de ikke-jøde kristne ikke kommet i Antiokia, at de kunne fungere som skriftkloge i teknisk forstand. Teksten understreger, at 'de skriftkloge' hørte med til menighedens ledende organ, altså havde læremæssig autoritet. Om forfatteren til vores evangelium var en af de nævnte personer, må stå hen. Men sandsynligheden for, at netop Matthæusevangeliet er blevet forfattet i Antiokia er stor.

En oldkirkelig tradition hævder, at Matthæusevangeliet er en oversættelse til græsk fra et aramaisk ur-evangelium. Nutidige forskere mener ikke, at det er tilfældet. Men også denne problematik er ikke entydig. Den nævnte oldkirkelige tradition, at evangeliet er en oversættelse fra aramaisk (hebraisk), tolkes af nogle nutidige forskere som en henvisning til den særlige jødiske baggrund i dette evangelium⁶. Teksten skulle i så fald ikke være en "oversættelse" fra aramaisk, men en "fremstilling" af den jødiske baggrund for Jesu lære. Det passer godt til teksten.

Hvad nu den historiske virkelighed måtte være, understreger denne problematik, at Matthæusevangeliet virkelig må regnes for et "jødisk-kristent" evangelium⁷.

Men det hører med til baggrunden for evangeliet at forstå, at det er skrevet til lokale kirker, der også har ikke-jøder som medlemmer. Evangelisten har derfor også et budskab til dem, og dermed til os. Som kristne er vi koblet til Guds folk i Det gamle Testamente, og det bliver også vor Bibel. For at forstå Kristus må vi være fortrolig med GT. Den største kristne bibelkyndige, Hieronymus, som oversatte hele Bibelen fra grundspørgene til latin (o 400), siger: "Ukendskab til Skriften er ukendskab til Kristus". Matthæus har derfor også skrevet sit evangelium for at undervise os, som ikke har en jødisk baggrund.

Hver af de fire evangelier har et apostolsk og formelt formål: at overlevere de 12 apostles lære om Kristus. Det gør de hver på sin måde. Deres målgrupper er forskellige, hvilket naturligvis vil påvirke deres måde at fortælle om Jesus på.

Matthæus tegner følgende billede af Jesus: 1) Han er den salvede (Messias) / Kristus (kongen), som Gud har lovet sit folk Israel. 2) Han er den autentiske udlægger af jødedommen, dvs. af Moses og profeterne. Han er læreren / den skriftkloge par excellence. 3) Han skal genopbygge Israel som Guds nye folk. 4) Den officielle jødedom forkastede ham som Kristus og lod ham endda korsfæste. 5) Han har fældet dom over sin samtids jødedom og forudsagt Jerusalems ødelæggelse. 6) Nu skal alle jordens folkeslag have mulighed for at blive medlemmer af Guds folk gennem forkyndelsen og troen på Jesus. Guds folk kaldes derfor 'kirke'⁸ 7) Jesus som den opstandne fortsætter med at være den autentiske lærer (skriftkloge) om Gud og bliver derfor alle folkeslags lærer. 8) Og han nedstammer fra Israels forfader, Abraham. Han er derfor en sand jøde.

Matthæus har på denne baggrund forfattet en lærebog om Kristus, som kirken skal bruge. I denne lærebog forklarer Matthæus det ovenfor skitserede billede af Jesus systematisk.

Det er i dette lys, vi vil forsøge at læse den nævnte tekst om Jesu slægt.

KOMMENTAR (1,1-17):

V1 Dette første vers skal forstås som overskriften over hele evangeliet: "*Jesu Kristi, Davids søns, Abrahams søns slægtsbog*", men i den græske rækkefølge: Det første ord i den græske udgave af overskriften er 'bog'. Jeg understreger ordet 'bog', som godt kan forstås som betegnelsen for resten af evangeliet, og som jeg derfor kalder for 'lærebogen' om Kristus. Slægtstavlen er begyndelsen på 'bogen' om Jesus. Det betyder, at stamtavlen er indledningen til denne lærebog og skal kaste lys over Jesu liv. Den har således også et budskab, som vi skal se nærmere på.

I overskriften står der 'Jesus Kristus'. Det er den grundlæggende kristne bekendelse, som evangelisten indleder lærebogen med: Vi tror, at Jesus fra Nazaret er Kristus. Det er det, Peter på egne og de andre elleve disciples vegne bekender (16,17). Det er evangeliets kernebudskab. De tolv apostles bekendelse, at Jesus fra Nazareth er Kristus, er centrum i evangeliet, og den finder

⁶ Jfr. Gnllka s. 518-519.

⁷ På denne baggrund fortsætter jeg med at 'tale om Matthæusevangeliet'.

⁸ Gr. ekklesia, lat. ecclesia, hebr. qahal, dansk: forsamling. Hovedbetegnelsen i GT for Guds folk bl.a. i templet.

sted uden for det jødiske territorium, i Syrien (Caesarea Filippi), i det område, hvor de første menigheder lå, altså målgruppen for Matthäusevangeliet. Evangelisten gør de tolv disciples⁹ trosbekendelse til afslutning på første halvdel af Jesu mission, og anden halvdel af evangeliet begynder efter denne bekendelse: Nu skal Jesus som Kristus (Messias) til hovedstaden Jerusalem – ikke for at blive udråbt til jødernes konge (som disciplene troede), men for at lide og dø, altså blive afvist af Guds folk som deres konge. Det er kun Matthæus, der beskriver situationen i Caesarea Filippi på denne måde. Markus og Lukas nævner episoden som en trosbekendelse, men de nævner overhovedet ikke f.eks. Peters særlige rolle i situationen, kun som den, der er talsmand for de andre disciple, men ikke Jesu ord til Peter eller Jesu forudsigelse af sin lidelse og død. For evangelisten er det centralt at fortælle, at Jesus, jødernes konge (Kristus), netop bliver afvist af sit folk. Det giver megen mening, hvis evangeliet er skrevet for de kirker i Syrien og omegn, der først og fremmest havde jødiske konvertitter. De ikke-jødiske kristne (f.eks. i Antiokia) måtte kende denne jødiske baggrund for Jesu liv.

Evangelisten tilføjer i overskriften, at Jesus er Davids søn og Abrahams søn. Evangeliet om Jesus handler om Guds folks historie, der begynder med stamfaderen Abraham og når sit højdepunkt, da Gud opretter sit rige med David som konge. Matthæus vil på denne måde fortælle sine jødiske landsmænd, at de nu skal høre om denne Jesus, fordi han opfylder, hvad Gud lovede Abraham og David (det passer godt med den ovenfor anførte hypotese, at evangelisten er en jødisk skriftklog). Jeg bruger bevidst udtrykket 'avle' i den efterfølgende slægstavle, da det er det tekniske ord for mandens bidrag til skabelse af et menneske. På græsk bruges det samme ord ("føde") både om mandens og kvindens medvirken ved skabelsen af et nyt menneske. Den autoriserede oversættelse omskriver ordet med 'blev far til'.

V2: Abraham og Sara kunne ikke få børn. Gud griber derfor mirakuløst ind, så de i deres alderdom får Isak. Sådan starter Israels historie med et mirakel, der handler om "liv". Peger evangelisten på Jesu undfangelse ved Helligånden, et mirakel? Guds folks historie begynder med et mirakel og afsluttes med et endnu større mirakel, som vi kommer nærmere ind på til slut. Gud lover endda Abraham, at han skal blive far til mange mennesker (1. Mos. 15,5-6). Med dette mirakel skaber Gud en helt ny slægt: Gud viser ham stjernerne og siger: *"Så mange skal dine efterkommere blive. Abram¹⁰ troede Jahve, og han regnede ham det til retfærdighed"*. Teksten understreger betydningen af 'tro'. Abraham var den første, der troede i kristen betydning af ordet. Dette tema går flere gange igen både i Matthäusevangeliet, men også i andre tekster i NT. Jesus selv taler om Abraham som den, vi skal sidde til bords sammen med i Guds rige (8,11-12). Alle kristne skal således forstå sig selv som Abrahams efterkommere, en ny slægt. Sådan begynder Guds folks historie – og kirkehistorien, og det handler om 'tro' på Gud og ikke 'religiøse ritualer', som var så vigtige i jødedommen. Det er også Paulus' opdagelse, da han møder Kristus i en åbenbaring på vej til Damaskus for at arrestere de kristne (jøder, jfr. AG 9): Nu kan alle mennesker blive Kristi disciple blot ved at tro på ham og blive indlemmet i Guds folk.

Gud sætter Abraham på prøve, efter at hans søn Isak var blevet halvvoksen. Han skal ofre ham som brændoffer på et bjerg i Moriia, som profeten Esajas hentyder til (29,1, jfr. også 2. Krøn. 3,1: Salomo byggede templet i Jerusalem på Moriias bjerg). Der er således en direkte forbindelse mellem Abrahams offer af sin søn og Jesu offer af sig selv i Jerusalem. Gud hindrer efterfølgende Abraham i at fuldbyrde sit offer og lover Abraham: *"Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, fordi du adlød mig"* (1. Mos. 22,18). Jeg henviser til disse tekster fra GT, fordi evangelisten

⁹ Jeg skelner bevidst mellem disciple og apostle, når det drejer sig om Matthäusevangeliet. Disse tolv disciple kalder jeg kronvidner.

¹⁰ Det var hans originale navn. Senere giver Gud ham et nyt navn 'Abraham' (1. Mos. 17,5), fordi han skal *"blive far til en mængde folkeslag"*.

hentyder til dem i baggrunden for Jesu slægtstavle, og som netop de jøde-kristne måtte forstå. Evangelisten antyder på denne måde mellem linjerne sit budskab om Jesus.

1. Mosebog 24 fortæller den meget romantiske historie om, hvordan Isaak blev gift med Rebekka, som han var i familie med. Med hende får han tvillingerne Esau og Jakob. Også denne situation er forudset af Gud. De to skulle blive to folk, der ville ligge i krig med hinanden (1. Mos. 25)¹¹. Også denne situation hører med til Jesu etniske baggrund. Men Isaak havde gjort Jakob til sin arving, fordi Isak var for gammel og blind, så han ikke rigtig kunne skelne mellem de to tvillinger, hvor Esau havde første ret. Jakob forklædte sig som sin bror Esau takket være deres mor Rebekka, som ønskede, at Jakob skulle være Isaks arving. Jakob bliver sendt til sin morfar, hvor han gifter sig med de to søstre Lea og Rakel, hans kusiner. Historiens gentager sig: Rakel kan ikke få børn. Men Gud løser også dette problem. Juda var en af Jakobs 12 sønner.

V3: Næste slægtled var også problematisk: Juda havde to sønner, som døde uden at have sat børn i verden. Den førstefødte, Er, blev gift med Tamar. Han døde. Efter datidens regler skulle hans ugifte bror Onan gifte sig med enken og skaffe sin afdøde bror efterkommer. Han hindrede sig selv i at befrugte Tamar. Så døde også han. Tamar måtte derefter forblive enke, indtil den tredje søn blev stor nok til at avle en søn for sin afdøde bror, men Juda gav ham ikke til hende. Historien slutter med, at Tamar forklæder sig som skøge og bliver gravid med Juda og føder tvillingerne: Fares og Zara. Evangelisten nævner helt bevidst disse misbrug i Jesu slægt.

Listen fortsætter med seks ”normale” led:

V5: En vis Salmon af Judas stamme avlede Boes med skøgen Rakab. Det var hende og hendes familie, der blev skånet, da Israelitterne erobrede Jeriko (Josv. 6,25), fordi hun havde hjulpet nogle af de israelitiske spioner. Denne ikke-israelitiske skøge bliver således også stammor til Jesus. Men nu er der en smuk historie: En mand rejste med sin kone og to sønner fra Bethlehem til Moab, naboland til Kanaans land, på grund af hungersnød. De to sønner tog to moabitiske kvinder til ægte. Disse to sønner døde uden at have efterladt sig afkom. Den israelitiske kvinde beslutter sig for at rejse hjem, da også hendes mand døde. Den ene af svigerdøtrene valgte at følge sin svigermor. Hun hed Ruth og fulgte med hende tilbage til Bethlehem. Der bliver hun gift med Boes (Boas), der var af Judas slægt. Det havde også karakter af et familieægteskab, så Ruths første, men afdøde ægtemand kunne bevare sit navn og ejendom i Bethlehem. Boes overtog familieforpligtelsen. Denne historie afspejler en korrekt og smuk familiesammenhæng i Israel. Derfor er der skrevet en hel bog om Ruth, Ruths bog (læs den). Moabitten Ruth bliver på den måde stammoder til Jesus som oldemor til David.

V6: Vi er nu kommet til David fra Bethlehem. Men på trods af de fantastiske gerninger han har udøvet med Guds hjælp og udnævnelsen til Israels konge med bopæl i Jerusalem, begik han en katastrofal synd: Han begik ægteskabsbrud med hustruen til en af sine soldater, Urias, der var i felten, og da hun blev gravid, arrangerede han, at han blev dræbt i frontlinjen. Efter at han var dræbt, giftede David sig med Batseba, som hun hed. Hendes første søn med David døde, og hun fødte Salomon, som arver Davids kongetrone og bygger det berømte tempel i Jerusalem. Han bliver en af tidens storfyrster. Men det skal understreges, at Matthæus ikke kalder Batseba ved navn, men omtaler hende som ’Urias’ hustru’ og understreger på denne måde Davids ægteskabsbrud. Men Batseba kommer til at spille en vigtig politisk rolle i kongefamilien, og hun bliver også stammoder til Jesus, skønt hun var en ægteskabsbryderske.

¹¹ Tænk på den aktuelle krig i Mellemøsten mellem Israel og de omgivende folkeslag. Historien gentager sig i dette område.

Nu nævnes Davids kongefamilie fra Salomon til Josias. 1. og 2. kongebog og 1. og 2. krønikebog i GT handler om denne historie med alle dens problemer, især skismaet i Israel efter kong Salomon, som blev opdelt i Nordriget og Sydriget. Dette skisma har præget Israels historie og medført afgudsdyrkelse af format. Også flere af de store profeter hører hjemme i 'kongetiden'. De fleste af de 150 bibelske salmer er blevet til i denne 6-7 hundrede års historie og afspejler det fordærvede åndelige klima i kongetiden.

Nordriget, Israel, bliver udslettet i 722 af assyrerkongen og befolkningen bortført til Assyrien. Sydriget, Juda, bliver ødelagt af babylonerne, og Jerusalem og templet bliver ødelagt i 587.

V11: I slægtslisten bruges betegnelsen 'eksilet i Babylon'. Også dette eksil har påvirket jødefolkets historie meget, og mange af de hellige skrifter er blevet til i denne periode. Israel var tvunget til at tænke fuldstændig om: Hvor var alle Guds løfter? Skal Israel gå til grunde ude i den store verden? To store profeter kommer til at præge den jødiske religion: Jeremias og Ezechiel.

V12-15 fortæller, hvordan Davids slægt overlever, men uden kongemagt. Generationerne dækker over ca. 400 år. Men hvor er Guds højtidelige løfter til David om "et evigt kongerige"? I den periode udvikler der sig dels de 'skriftkloges' stand, tolkerne af Moseloven, dels 'visdomslitteraturen', en helt ny bibelsk genre, som mere eller mindre skal erstatte de gamle profeter. Inden Herodes den Store bygger et nyt og overdådigt tempel fungerede den klassiske præstestand, der nedstammede fra Aron, ikke rigtig, selvom man havde forsøgt at genopbygge det gamle tempel. Herodes var ikke efterkommer af David, så han opfyldte ikke Guds løfte. Denne kendsgerning hører med til Jesu forhistorie.

V16 afslutter selve slægtsbogen. Jesu bedstefar hed (også) Jakob, og han avlede Josef, og Matthæus formulerer teksten meget præcist: Josef var Marias mand, som fødte Jesus, kaldet Kristus: 1) Josef og Maria var gift – ikke blot trolovet/forlovet. 2) Evangelisten nævner ikke Josef som Jesu biologiske far (han 'avlede') ham ikke. Jesus var derimod Marias barn. 3) Marias barn blev kaldet Kristus, og det betyder i jødisk sammenhæng, at han er Kristus.

Matthæus begynder slægtsbogen med at fortælle, at Jesus, Davids søn, er Kristus, og han afslutter denne slægtsbog med igen at forkynde, at Jesus er Kristus.

V17: Evangelisten opsummerer nu denne slægtsbog med at angive, at der er 3 + 14 generationer mellem Abraham og Jesus. Når han gør det, har han også et budskab. 14 er 2 gange 7, som var tallet på det fuldkomne i jødedommen. Det afspejles i syv-dages ugen. En måned var således 4 gange 7 dage = 28 dage. Syvtallet er nøgleordet. Jesu slægtstavle dækker over 6 gange 7 enheder = 42. Jesu slægt er på denne måde fremstillet som den næsten perfekte slægt, hvad omfanget angår: Fra Abraham til Jesus. Moderne læsere tænker nok ikke rigtigt i disse baner, men for en jøde er det et budskab om Guds direkte handling. Han er den, der har tilrettelagt sin Søns næsten "fuldkomne" menneskeslægt. Men mangler der et led, det syvende? Det kunne være, at evangelisten tænker på det nye gudsfolk, kirken, som skal fortsætte Jesu slægt, se afslutningen.

V18 og flg.: Efter denne indledning om Jesu slægt, begynder selv historien om Jesus. Evangelisten fortæller nu om Jesu undfangelse og fødsel, og hvad der derefter fulgte, nemlig landflygtigheden i Ægypten. Israels historie startede netop i Ægypten, hvor Gud befriede sit folk og gjorde det til et folk. Evangelisten uddyber Josefs rolle som Jesu legale far og viser, hvordan han tog ansvar for Guds søn og hans mor Maria. Han beskrives som den fuldkomne familiefar. Han skulle jo være det

troværdige billede på Gud Far! Takket være Josef kan Gud skabe Jesu menneskelige historie, der helt igennem skal afspejle Israels historie. Det er Matthæus' pointe.

Efter sin opstandelse sender Jesus det glade budskab gennem Maria Magdalene og 'den anden Maria' med ordene: *"Gå hen og forkynd for mine brødre, at de skal tage af sted til Galilæa, og dér skal de se mig"* (28,10). Jesu disciple er nu efter opstandelsen blevet til 'hans brødre'. Nu er de i familie med ham, og sammen med dem skal alle, der kommer til tro på Jesus som Kristus blive hans brødre og søstre, *"og se jeg er med jer hver dag lige til verdens afslutning"*, sådan slutter lærebogen om Jesus (28,20). Den begynder med Abraham og slutter med alle verdens folkeslag, som kommer til tro på Abraham søn som verdens frelser og herre. De kommende generationer af kristne er det syvende led i Jesu slægt. Jesu slægt bliver nu fuldendt, opdateret: 7 + 7. Mon ikke det er evangelisten overordnede budskab om Jesus Kristus til jøde-kristne og til ikke-jøde kristne?

For mig hænger det sammen på den måde.

20 12 2024, I

LM